

Par drošību atbild vietvara

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs pārbaudīs arī neregistrētos laukumus

Ik gadu Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (PTAC) konstatē neatbilstošas iekārtas bērnu rotaļu laukumos, un ik gadu tajos notiek nelaimes gadījumi. Par rotaļu laukumu konstrukciju drošību atbild vietvara. Darba netrūkst — vandalisma un nolietojuma dēļ uzlabojumi nepieciešami visu laiku.

GINTA GRINCĒVIČA

Rotaļu laukumi Aizkraukles novadā nav reģistrēti

PTAC ir izveidojis Publisko spēļu un rekreācijas laukumu reģistru, un tajā ir reģistrēti 643 laukumi — neviens Aizkraukles novadā. Drošuma prasības publiskai lietošanai paredzētām bērnu spēļu vai citu aktivitāšu iekārtām, aprīkojumam un spēļu laukumiem, kā arī to novērtēšanas kārtību nosaka Ministru kabineta noteikumi. Tā sauktajiem jaunajiem laukumiem, kas ir ierīkoti pēc 2021. gada 16. jūlija, ir jāveic pērcuzstādīšanas pārbaude, savukārt vecajiem laukumiem, kas iekārtoti pirms šī datuma, jāveic riska novērtējums.

Lai gan PTAC pašvaldībām izsūta aicinājumus reģistrēt spēļu un rekreācijas laukumus, joprojām ir pašvaldības, kurās nav reģistrēts neviens laukums, un PTAC nav informācijas par laukumu drošuma novērtējumu. PTAC aicina pašvaldībām būt atbildīgām un atgādina, ka spēļu laukumu valdītājam ir pienākums reģistrēt laukumu, ja tas atbilst Ministru kabineta noteikumu kritērijiem.

Noteikumos ietvertas obligātās drošuma prasības, kuras jāievēro spēļu vai citu aktivitāšu iekārtu vai spēļu laukumu ražotājam, importētājam vai izplatītājam. Tāpat noteiktas obligātās pārbaudes, kuras spēļu vai citu aktivitāšu iekārtu, vai spēļu laukuma īpašniekam, vai tiesiskajam valdītājam obligāti jāveic pēc to uzstādīšanas. Noteikta arī spēļu laukumu reģistrācijas, to apkopes jeb uzturēšanas un uzraudzības kārtība. Laukumu kārtībai nepārtraukti un regulāri jāseko līdzī un savlaicīgi jānovērš neatbilstības, kas rodas iekārtu ekspluatācijas gaitā.

Konstatē neatbilstības

Sanita Gertmane, Patērētāju tiesību aizsardzības centra Patērētāju atbalsta, sabiedrības informēšanas un komunikācijas daļas vadītāja, stāsta, ka reģistrēt rotaļu laukumus uzrunātas visas Latvijas pašvaldības, taču vairākas to nav izdarījušas: “Nezinām konkrētus iemeslus par Aizkraukles novadu, taču droši vien novads apseko laukumus, iespējams, cenšas rast resursus, lai veiktu risku novērtējumu tiem laukumiem, kuri ir izveidoti līdz 2021.

gada 16. jūlijam. Tāpat arī nepieciešams veikt pērcuzstādīšanas pārbaudes tiem laukumiem, kuri iekārtoti pēc šī datuma. Visiem publiskajiem spēļu laukumiem, neskatoties, vai tie ir vai nav reģistrēti, ir jābūt drošiem. Svarīgākais, kādēļ spēļu laukums jāreģistrē, ir, lai gan to valdītāji, gan mēs kā uzraudzības iestāde būtu pārliecināti, ka tie ir droši, pieskatīti un apsaimniekoti, un bērni, tos lietojot, nebūtu apdraudēti. Pagaidām pārbaudēs tieši Aizkraukles novadā neesam bijuši, jo arī mūsu resursi ir ierobežoti. Taču ar laiku plānojam pārbaudes visos reģionos, kur nav reģistrēti spēļu laukumi.”

Neatbilstības, kas rada risku

PTAC novērojis, ka neatbilstības un trūkumi galvenokārt ir saistīti ar spēļu laukumu projektēšanu, virsmu pārklājumu nodrošināšanu, nepietiekamu spēļu laukumu uzturēšanas kārtību, nedrošu iekārtu uzstādīšanu. Tāpat bieži netiek veiktas pērcuzstādīšanas vai regulārās pārbaudes, spēļu vai citu aktivitāšu iekārtu apkopes, kā arī nevar konstatēt atbildīgo personu par spēļu laukumu uzturēšanu.

Pārbaudēs ārtelpu laukumos neatbilstības konstatētas visos pārbaudītajos laukumos, tajā skaitā vairākos laukumos novērotas apmeklētāju apdraudošas iekārtas, kas rada nopietnu risku — šūpoļu cietais piekars, galvas iesprūšanas riski, asas malas, līdzsvara šūpoles ar neatbilstošām atdurēm, slīdkalniņi bez sānu aizsardzībām. Daudzviet rotaļu laukumos tika konstatēta valdītāju nepilnīga iekārtu apsaimniekošana — salauzti elementi, bojāti tiklojumi, ielaisījuši iekārtu balsta konstrukciju elementi, metāla korozija, abrazīvi koka elementi, izvirzītas skrūves, nenosegti skrūvju gali, piesārņojums smilšu kastēs, satrupējuši koka elementi.

Privātajā teritorijā esošos laukumus reģistrēt nevarēs

Aizkraukles novadā rotaļu laukumu uzraudzība savā pārraugošajā teritorijā gulstas uz apvienību un pakalpojumu centru jeb pagastu valdītāju pleciem. Aizkraukles novada pašvaldības izpilddirektors Uldis Riekstiņš stāsta, ka visi jaunie rotaļu laukumi ir sertificēti, šī prasība ir iekļauta iepirkumā. Sertificēts rotaļu laukums nozīmē to, ka visi savienojumi, troses un ķēdes atbilst prasībām, laukums ir drošs, bez atklātām vītnēm un citiem potenciāliem apdraudējumiem.

“Rotaļu laukumu reģistrēšana ir procesā. Šobrīd meklējam personu, kam uzticēt pienākumus apbraukāt un reģistrēt rotaļu laukumus. Mūsuprāt, šajā jomā atbildīgā persona varētu būt darba aizsardzības spe-

VAI TĀ JĀBŪT? Šādu attēlu pirms pāris nedēļām saņēmām no kādas koknesietes — iemūžināts “padzīvojis” rotaļu auto Kokneses Blaumaņa ielas rotaļu laukumā.

ciālists. Nevēlamies, lai laukumu reģistrāciju veic vietvaras pārstāvis, lai vēlāk neatklājas kādi pārsteigumi.

Prasība ir reģistrēt visus publiskajā vidē pieejamos rotaļu laukumus. Tas gan nebūs iespējams, jo daļa Aizkraukles novada rotaļu laukumu nav pašvaldības ierīkoti, bet iedzīvotāju izveidoti. Pašvaldība labākajā gadījumā laukumu uzrauga, bet principā uzturēšana ir iedzīvotāju pienākums, kas notiek ar namu apsaimniekotāju starpniecību. Šobrīd neredzu, kā mēs varētu šos laukumus reģistrēt, jo neesam to īpašnieki.”

Vandalisms un laika zobs nesaudzē

Regulāri uzlabojumi tiek veikti Aizkraukles pilsētas un pagasta rotaļu laukumos. Aigars Zīmelis, Aizkraukles pilsētas un pagasta pārvaldnieks, stāsta, ka rīku kārtību ietekmē ne tikai laika zobs, bet bērnu un jauniešu vandalisms: “Labojam regulāri. Katru nedēļu kaut kas tiek salauzts. Rodas iespaids, ka bērni uz rotaļu laukumu dodas ar mērķi ārdities. Tiek laužas margas, atskrūvētas skrūves, pārgriezti kāpelējumu savienojumi — tas ir ārpriekš, kas tur notiek! Protams, rīki arī nolietojas laika un ārejo laikapstākļu dēļ. Vismaz reizi nedēļā cenšamies pārbaudīt visus laukumus, tāpat arī, ja saņemam ziņu no iedzīvotājiem, uzreiz cenšamies reaģēt un novērst nepilnību. Aizkraukles un pagasta teritorijā ir ap 20 rotaļu laukumu.”

Rotaļu laukumu uzturēšanai paš-

valdības budžetā atvēlēti līdzekļi. Ir laukumi, kuros nepieciešams mainīt trošu sistēmas. Brīdī, kad nolietojums varētu apdraudēt bērnu drošību, sistēmu demontē un skatās, vai ir vērts atjaunot, vai tomēr jābūvē jauna.

Saistībā ar to, ka bērnu rotaļu laukums Aizkrauklē, Spīdolas ielā 10, bija sliktā tehniskā kārtībā, 2020. gadā to demontēja. Šajā vietā bija plānots būvēt jaunu rotaļu laukumu, taču iecere atmesta. “Tajā pašā vietā jauna rotaļu laukuma nebūs. Aizkraukles stadionā šobrīd top moderni sporta laukumi, tur būs izbūvēts arī liels bērnu rotaļu laukums ar jauniem rīkiem. Mēs virzāmies uz to, lai pilsētā nebūtu daudz mazu laukumiņu, bet daži lieli un kvalitatīvi. Šobrīd gandrīz katrā daudzdzīvokļu mājas pagalmā bērniem ir pieejami rīki, tie nolietojas, un uzturēšana ir dārga,” skaidro A. Zīmelis.

Drošība maksā

Koknesē ir divi rotaļu laukumi — Blaumaņa ielā un pie ģimenes atbalsta dienas centra. Kokneses apvienības pārvaldes vadītāja Agrita Vagoliņa stāsta, ka ir plānots abus laukumus oficiāli reģistrēt PTAC, lai tie atbilstu visiem standartiem un bērniem būtu droša vide, kurā pavadīt brīvo laiku. Tas gan nebūšot tik drīz, jo pirms tam nepieciešams novērtējums. “Visbiežāk kaitējumu rotaļu laukumu rīkiem nodara apmeklētāju nelabvēlīgā rīcība. Pēdējā sūdzība bija par to, ka šūpolēm no-

Fakts

PTAC 2022. gadā veica 30 pārbaudes ārtelpu publisko spēļu un rekreācijas laukumos un četros iekšējo spēļu laukumos. Neatbilstības konstatētas visās pārbaudītajās vietās.

plēsti dēļ. Trīs nedēļas pēc kārtas tos mainījām, kā uzlikām jaunus — tā nopostīja. Kādam laukumiņa apmeklētājam varbūt šķiet, ka rīki nav salaboti un neatbilst situācijai, bet patiesībā atjaunošanas darbi norit visu laiku. Šobrīd piedalāties iepirkumā, kā rezultātā laukumiņā Blaumaņa ielā uzstādīs divas jaunas ierīces. Šis rotaļu laukums apmeklējumu ziņā ir visieciņākais. Bērnu drošībai būtisks finanšu apjoms nepieciešams rotaļu laukuma seguma ierīkošanai, kas būs jaunajām ierīcēm. Drošība maksā, pašvaldība ir ieinteresēta, lai bērni rotaļu laukumos būtu pēc iespējas vairāk pasargāti no traumām,” stāsta A. Vagoliņa.

Bīstamības pamatā — neadekvāta uzvedība

Aizkraukles un Kokneses rotaļu laukumos bieži rotaļājas koknesietes Santas trīs atvases. Māmiņa atzīst, ka nepilnības var atrast ikvienā laukumiņā: “Agrāk dzīvojām Aizkrauklē, tieši pie lielā rotaļu laukuma Sprīdīša ielā. Bērniem tur ļoti patika, taču lielākie daudzoņus diezgan īsā laikā teritorijas rīkus pārverta līdz nepazīšanai. Manuprāt, jaunajos laukumos bojājumus ir grūtāk veikt — tajos lielākoties ir metāla un stingras virves konstrukcijas, kuru sabojāšanai vajag lielu spēku un pat iemaņas. Vietās, kur ir koka elementi, visbiežākās traumas ir skabargas. Koka daļas bojājas ātri, ir laukumi, kuros jaunieši mēģinājuši tās aizdedzināt. Bīstamību laukumos rada bērnu neadekvātā uzvedība savienojumā ar nepārdomātu rīku struktūru. Daudzviet konstrukcijām ir dekoratīvi jumti, kas nav domāti kāpelēšanai, bet bērni tāpat tur lien, kā rezultātā apdraud citus un sevi. Jauniešu kultūra ir šausmīga. Mazākie bērni uz laukumiņu nāk ar vecākiem un, ja rīkojas neatbilstoši, uzreiz saņem aizrādījumu. Ar lielākiem, patstāvīgākiem bērniem ir problēmas. Viņi ne tikai nereaģē uz aizrādījumiem, bet vēl ir rupji. Ikvienā Aizkraukles novada vietā, kurā nācies būt, ar bērniem apmeklējām rotaļu laukumus. Viens no iecienītākajiem ir Pļaviņās, kur vienuviet ir rotaļu laukums, skeitparka rampa un kokos izveidota gaisa trase. Arī tur daudz kas ir pabojāts, bet kopumā lietošanai un labu emociju gušanai tas netraucē. Domājot par mazāko bērnu izklaidēm, pašvaldībai jāpievērš uzmanība smilšu kastēm. Dažviet karkasa dēļi sapuvuši, smiltis nav uzkratas un atjaunotas vai tās piegānījuši apkaimes kaķi.” ♦